ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров’я України, Офісу Генерального прокурора

09 березня 2022 року № 177/450/46

(в редакції наказу Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров’я України, Офісу Генерального прокурора

від _____ № _____)

# ПОРЯДОК
## взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції України, закладами охорони здоров’я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини під час дії воєнного стану на території України

## І. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції України, закладами охорони здоров’я та органами прокуратури України під час перевірки обставин смерті людини під час дії воєнного стану на території України.

2. Терміни, що вживаються в цьому Порядку, мають такі значення:

Термін "лікарське свідоцтво про смерть" у цьому Порядку вживається у значеннях, наведених в Інструкції щодо заповнення та видачі лікарського свідоцтва про смерть (форма № 106/о), затвердженої наказом Міністерства охорони здоров’я України від 08 серпня 2006 року № 545, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 25 жовтня 2006 року за № 1150/13024.

Насильницька смерть – смерть від механічних ушкоджень (дія тупих предметів, у тому числі транспортна травма, падіння з висоти, дія гострих предметів, вогнепальної зброї), асфіксії, дії крайніх температур, електричного струму, променевої енергії, низького та високого атмосферного тиску, отруєнь тощо.

Смерть за місцем проживання – смерть, яка настала в приміщенні (усіх його складових частинах), яке знаходиться у власності або користуванні особи (за винятком санаторно-курортних закладів та готелів) та пристосоване для

постійного або тимчасового проживання в ньому фізичних осіб, а також на присадибній земельній ділянці, прилеглій до приватного будинку.

Підозра на насильницьку смерть – сукупність обставин, які дають підстави вважати, що смерть людини могла настати внаслідок механічних ушкоджень (дія тупих предметів, у тому числі транспортна травма, падіння з висоти, дія гострих предметів, вогнепальної зброї), асфіксії, дії крайніх температур, електричного струму, променевої енергії, низького та високого атмосферного тиску, отруєнь тощо, зокрема раптова смерть, за нез'ясованих обставин, за наявності тілесних ушкоджень тощо.

## ІІ. Порядок дій працівників закладів охорони здоров'я

1. Огляд трупа працівниками закладів охорони здоров'я проводиться лише за умови відсутності загроз життю та здоров'ю таких працівників.

2. Заклади охорони здоров'я, у разі надходження повідомлення про смерть людини, негайно повідомляють органи та підрозділи Національної поліції України за телефоном екстреного виклику (102) про кожен випадок встановлення ними факту смерті людини незалежно від місця її настання, за винятком смерті від захворювань у закладах охорони здоров'я від хвороб і патологічних процесів.

У разі надходження повідомлення про факт насильницької смерті людини чи підозри на таку смерть або встановлення таких фактів під час огляду трупа людини, що померла раптово або за нез'ясованих обставин, а також тіла (останків) неідентифікованої особи, на місце події виїжджають слідчо-оперативна група територіального підрозділу Національної поліції України або слідчі Служби безпеки України та судово-медичний експерт або лікар, якщо вчасно неможливо залучити судово-медичного експерта, а також за необхідності інші спеціалісти.

3. У разі смерті людини за місцем її проживання без ознак насильницької смерті або підозри на таку на місце події виїжджає лікар, а у випадках, передбачених пунктом 1.3 Інструкції щодо заповнення та видачі лікарського свідоцтва про смерть (форма № 106/о), затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 08 серпня 2006 року № 545, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 25 жовтня 2006 року за № 1150/13024, фельдшер закладу охорони здоров'я, який констатує факт смерті, проводить огляд трупа, за результатами якого інформує органи та підрозділи Національної поліції та адміністрацію закладу охорони здоров'я, що забезпечує потреби населення у медичному обслуговуванні на відповідній території, про можливість встановлення причини смерті без патологоанатомічного розтину та видачі лікарського свідоцтва про смерть (фельдшерської довідки про смерть).

4. У випадках, передбачених пунктом 3 цього розділу, відмова у видачі лікарського свідоцтва про смерть допускається виключно на підставі постанови слідчого або прокурора про призначення судово-медичної експертизи.

5. У випадку встановлення ознак насильницької смерті, до приїзду працівників поліції на місце події працівникам закладів охорони здоров'я та

іншим особам, присутнім на місці події, забороняється порушувати обстановку за місцезнаходженням трупа та переміщати його.

6. Заклади охорони здоров'я видають лікарські свідоцтва про смерть за територіальним принципом.

7. За наявності підозри на насильницьку смерть, а також коли смерть особи настала в закладі охорони здоров'я, за відсутності письмової заяви близьких родичів або задокументованого волевиявлення покійного і відсутності підозри на насильницьку смерть, виходячи з релігійних та інших поважних мотивів, лікарське свідоцтво про смерть видається виключно після проведення патологоанатомічного розтину.

## III. Порядок дій працівників бюро судово-медичної експертизи

1. Огляд трупа на місці його виявлення проводиться слідчим чи прокурором за обов'язкової участі судово-медичного експерта або лікаря, якщо вчасно неможливо залучити судово-медичного експерта.

У разі неможливості огляду трупа на місці його виявлення (обстріли, проведення бойових дій тощо) огляд трупа здійснюється слідчим чи прокурором в державних спеціалізованих установах судово-медичної експертизи (далі – ДСУ СМЕ) або іншому облаштованому безпечному місці, із залученням судово-медичного експерта або лікаря з можливим подальшим направленням трупа для проведення судово-медичної експертизи (дослідження).

2. Експерти ДСУ СМЕ на підставі постанови слідчого, прокурора, чи за ухвалою суду здійснюють судово-медичну експертизу (дослідження).

У разі надходження тіл (останків) загиблих (померлих) осіб із територій ведення бойових дій, призначення судово-медичної експертизи таких тіл здійснюється до ДСУ СМЕ, розташованих на території інших областей України, на яких бойові дії не ведуться.

ДСУ СМЕ видають лікарське свідоцтво про смерть уповноваженим особам за умови наявності документального підтвердження їхніх повноважень та письмового дозволу слідчого або прокурора на видачу тіла, разом із тілом (останками).

## IV. Порядок дій уповноважених працівників органів та підрозділів Національної поліції України

1. Уповноважені працівники органів та підрозділів Національної поліції України:

1) здійснюють реєстрацію в журналі єдиного обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, форма якого наведена у додатку 4 до Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події (пункт 4 розділу II), затвердженого наказом МВС від 08 лютого 2019 року № 100, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за № 223/33194, повідомлень про факт смерті людини, у тому числі повідомлень, що надійшли від закладів охорони здоров'я;

2) виїжджають для огляду при надходженні повідомлення про факт смерті людини із ознаками насильницької смерті або підозри на таку, у тому числі за місцем її проживання;

3) за результатами огляду трупа, після з’ясування обставин смерті та за відсутності ознак насильницької смерті чи підозри на таку повідомляють територіальний заклад охорони здоров’я про необхідність оформлення лікарського свідоцтва про смерть.

4) невідкладно повідомляють прокурора про факт насильницької смерті людини.

2. У разі надходження повідомлення про факт насильницької смерті людини чи підозри на таку або встановлення таких фактів під час огляду трупа людини, що померла раптово або при нез'ясованих обставинах, а також трупа (останків) невстановленої особи на місце події виїжджають слідчий, прокурор та судово-медичний експерт або лікар, якщо вчасно неможливо залучити судово-медичного експерта, та за необхідності інші спеціалісти.

3. Відомості, які містяться в повідомленнях про факти насильницької смерті людини, підозри на таку, підлягають унесенню до Єдиного реєстру досудових розслідувань відповідно до вимог Кримінального процесуального кодексу України.

4. Для проведення судово-медичної експертизи (дослідження) направляються трупи людей:

1) з ознаками насильницької смерті (зокрема за наявності ознак вогнепальної, вибухової, опікової або іншої травми) або достатньо обґрунтованої підозри на таку смерть;

2) особу яких не встановлено.

5. При направленні трупа людини, особу якої не встановлено, для проведення судово-медичної експертизи (дослідження) обов’язково проводиться дактилоскопіювання.

6. Транспортування трупа людини до ДСУ СМЕ здійснюється згідно із регіональними умовами та у супроводі працівника поліції (за можливості).

**Директор Департаменту**
**високотехнологічної**
**медичної допомоги та інновацій** **Василь СТРІЛКА**